

Nr 761

Av herr **Heckscher m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 30, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

(Lika lydande med motion nr 646 i Första kammaren)

I proposition nr 30 föreslår Kungl. Maj:t, att repartitionstalet vid fastighetsbeskattningen samt det procenttal som ligger till grund för inkomstberäkningen i fråga om en- och tvåfamiljsfastigheter skall sänkas från 2,5 till 2.

Vid en höjning av taxeringsnivån kommer ett oförändrat repartitionstal att för vissa kommuner innebära ett ökat skatteunderlag i form av fastighetsskatt och sålunda ge denna skatteform ökad betydelse för den kommunala finansieringen. I den till grund för proposition nr 30 lagda departementsutredningen konstateras, att därest taxeringsvärdena inom en kommun genomsnittligen höjs med 25 procent kan repartitionstalet sänkas från 2,5 till 2 utan att garantibeloppen sammanlagt undergår några beloppsmässiga förändringar.

Ett oförändrat repartitionstal medför efter en höjning av taxeringsnivån ökad skattebelastning för fastighetsägare, särskilt ägare till en- och tvåfamiljsfastigheter, för vilka fastighetsskatten i regel är effektiv. För att kompensera fastighetsägarna för en genomsnittlig höjning av taxeringsnivån med 40 procent skulle, enligt utredningen, repartitionstalet behöva sänkas till ca 1,8.

Vid beräkning av repartitionstalets storlek har departementschefen utgått ifrån, att den för riket genomsnittliga höjningen av taxeringsnivån torde bli för jordbruksfastigheter 25 procent, för enfamiljsvillor 40 procent, för tvåfamiljsvillor 25 procent och för hyreshus 10 procent. Av de nu framlagda preliminära taxeringsvärdena att döma, torde den av departementschefen åberopade höjningen vara för lågt beräknad. Mycket tyder på att höjningen — åtminstone för en- och tvåfamiljsvillor samt fritidshus — i många fall kommer att vara avsevärt större. Vid tillämpning av det i propositionen föreslagna repartitionstalet 2, kommer i så fall en skattehöjning att inträffa för de berörda fastighetsägarna. För vår del synes det självklart att en höjning av taxeringsvärdena icke skall tillåtas medföra högre skattebelastning för fastighetsägarna.

Det är otillfredsställande att ställning till repartitionstalets storlek måste tas i ett läge då de nya taxeringsvärdena ännu icke definitivt fastställts och således icke med säkerhet kan läggas till grund för en beräkning. Ett upp-

skov med fastställande av det nya repartitionstalet skulle därför vara befogat. Då emellertid proposition nr 30 är utformad så att ett ställningstagande nödvändiggöres, föreslår vi, i syfte att förhindra varje skattehöjning på grund av de ändrade taxeringsvärdena, en sänkning av repartitionstalet till 1,5.

Detta förslag bör även ses mot bakgrund av principbeslutet vid 1957 års riksdag om fastighetsskattens avveckling.

Fastighetsskatten är unik för vårt land. Den överensstämmer icke med de principer på vilka vår beskattning i övrigt bygger. Skattskyldig som på grund av låg skuldsättning eller i övrigt gynnsamma förhållanden får en god inkomst av sin fastighet drabbas i regel inte av fastighetsskatten. Denna drabbar i stället skattskyldig som har hög skuldsättning, som på grund av sjukdom eller eljest nedsatt arbetsförmåga inte kunnat utvinna så gott resultat av fastighetens skötsel eller som på grund av ogynnsamma konjunkturen, olämpliga skördeförhållanden eller eljest olyckliga omständigheter fått en låg inkomst av sin fastighet. Fastighetsskatten står alltså i direkt strid med skatteförmågeprincipen. Det vore därför en rättvis åtgärd om riksdagens principuttalande för avveckling av denna skatteform snarast möjligt bleve tillgodosett.

En viktig förutsättning för den snara och successiva avvecklingen av fastighetsskatten, som riksdagen förutsatt, är att kommunernas beroende av denna skatt för tillgodoseende av sina inkomstbehov inte ökas. Strävan bör i stället inriktas på att i görligaste mån begränsa fastighetsskattens relativa betydelse som inkomstkälla för kommunerna.

Vi vill i detta sammanhang hänvisa till vad riksskattenämnden anfört i sitt remissyttrande över den promemoria som ligger till grund för propositionen. Nämnden uttalar nämligen att en ökning av garantibeloppen skulle vara ägnad att försvåra en kommande avveckling av fastighetsbeskattningen.

Den omständigheten att ett antal kommuner är i högre grad beroende av fastighetsskatten än andra har hittills utgjort skäl mot en total avveckling av denna skatt. Departementschefen har dock i detta sammanhang hänvisat till ett förslag till kommunal skatteutjämning som inom kort kan väntas bli underställt riksdagen och vilket torde eliminera riskerna för inkomstbortfall av betydelse för dessa kommuner. I detta sammanhang vill vi erinra om att vi tidigare föreslagit att sänkningen av repartitionstalet skall åtföljas av ändrade fördelningsregler beträffande inkomst av fastighet som beskattas i flera kommuner. Fastighetskommunen bör i första hand få tillgodoräkna sig all inkomst av fastigheten intill dess denna överstiger 5 procent av taxeringsvärdet. (Motion II: 621/1963.) Vi avser att framställa förslag av denna innebörd i samband med den aviserade propositionen om kommunal skatteutjämning.

För en- och tvåfamiljsfastigheter tillämpas sedan år 1953 i regel en schablonmetod vid inkomstberäkningen. Metoden innebär att intäkten av fastigheten beräknas till viss procent av taxeringsvärdet samt att avdrag från

denna intäkt enligt huvudregeln endast får göras med ränta på lånat i fastigheten nedlagt kapital och tomträttsavgäld. Från vårt håll har vi vid skilda tillfällen framhållit att denna schablonmetod icke leder till en rättvis beskattning. Vi har därvid bl. a. betonat att denna schablontaxering mången gång leder till en för hög beskattning för berörda skattskyldiga inte minst därigenom att reparations- och underhållskostnader ej är avdragsgilla. Det procenttal som ligger till grund för inkomstberäkningen får därför sättas med viss försiktighet. Det nu gällande procenttalet är 2,5.

Enligt den promemoria som ligger till grund för Kungl. Maj:ts proposition nr 30 utgår utredningsmannen från att taxeringsnivån för en- och tvåfamiljsvillor i medeltal skall höjas med 40 procent. Variationerna i höjningen anses dock bli mycket stora, vilket de redan nu åsatta preliminära taxeringsvärdena vittnar om.

Av promemorian framgår, att om verkningarna av en 40-procentig höjning av taxeringsvärdenas nivå helt skall elimineras, måste procenttalet sänkas från nuvarande 2,5 till 1,8. I promemorian — liksom i propositionen — föreslås dock att procenttalet sänkes till endast 2. Enligt vår uppfattning torde därmed en påtaglig skattehöjning bli följd enär taxeringsnivån för en- och tvåfamiljsfastigheter av de preliminära taxeringsvärdena att döma mången gång kommer att höjas med väsentligt mera än 40 procent. En större sänkning av procenttalet förefaller därför motiverad.

Procenttalets storlek hör även av taxeringstekniska skäl förbindas med repartitionstalets storlek. Då vi beträffande det senare föreslagit en sänkning till 1,5 synes det oss ändamålsenligt att också fastställa procenttalet till 1,5.

Med hänvisning till vad vi ovan anfört hemställes,

I) att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 30, såvitt här är i fråga, måtte antaga det vid proposition nr 30 fogade författningsförslaget med de ändringar, att 24 § 2 mom., 47 § och punkt 1 av anvisningarna till 47 § erhåller följande lydelse:

24 §.

2 mom. Är annan fastighet inrättad till bostad åt en familj jämte personliga tjänare (enfamiljsfastighet) eller två familjer jämte personliga tjänare (tvåfamiljsfastighet) och föreligger ej fall, som avses nedan i sista stycket, skall såsom intäckt av fastigheten upptagas ett belopp motsvarande för helt år räknat 1,5 procent av fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret. Finnes ej taxeringsvärde åsatt för året näst före taxeringsåret, beräknas intäkten på grundval av fastighetens värde, uppskattat enligt de grunder, som gällt för åsättande av taxeringsvärde för året näst före taxeringsåret.

Vad i — — — använda fastighetsdelen.
 Har fastighet, — — — icke ske.
 Vad i — — — publikt boställe.

47 §.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till 1,5 procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet upptages inom den kommun, där fastigheten är belägen, såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. Såsom ägare anses jämväl den, vilken innehar fastighet med fideikommissrätt eller eljest utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande.

Vad som — — — anslagen jord.
 Såsom innehavare — — — såsom innehavare.
 Skall avkastning — — — fastighetens skogsvärde.
 Där beträffande — — — ingående skogsvärdet.
 Garantibelopp beräknas — — — hänsyn härtill.

Anvisningar

till 47 §.

Till ledning — — — följande exempel.

I. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar 1,5 procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret kommit att omfatta 15 månader, beräknas garantibeloppet till 15/12 av nyss angivet belopp.

II) att riksdagen måtte uttala, att sänkningen av reparationstalet bör kompletteras med ändrade fördelningsregler beträffande inkomst av fastighet som beskattas i flera kommuner varvid fastighetskommunen bör i första hand få tillgodoräkna sig *all* inkomst av fastigheten intill dess denna överstiger 5 procent av taxeringsvärdet.

Stockholm den 16 mars 1965

Gunnar Heckscher

Eric Nilsson

Gösta Bohman

Leif Cassel

Rolf Eliasson

Tage Magnusson

Hans Nordgren

Bo Turesson

Karin Wetterström